

לשמוע קול תורה – מצווה בפרשה

פרשת נשא

עלייה להר הבית בהלכה

בפרשתנו מופיעה המצווה לשלח אנשים טמאים מן המחנה:

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. צֹא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁלְחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב וְכָל טָמֵא לִנְפֹשׁ... וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָם (במדבר ה, א-ג).

במדבר היו שלושה מחנות: **מחנה שכינה**, **מחנה לווי** ו**מחנה ישראל**. המקבילה לשלושה מחנות אלו ממשיכה להתקיים בירושלים:

- העיר ירושלים המוקפת חומה היא **מחנה ישראל**;
- הר הבית הוא **מחנה לווי**;
- בית המקדש, השוכן בהר הבית, הוא **מחנה שכינה**.

התורה מתייחסת לשלושה סוגים של טמאים: **מצורע**, **זב** – הכולל טומאת נידה וטומאת איש אשר יצאה מגופו שכבת זרע, ו**טמא מת** – שנטמא משום שנגע במת או ששהה בחדר אחד עם המת.

רש"י מבאר כי השילוח מן המחנות אינו זהה בכל הטומאות, ונקבע על פי חומרת הטומאה:

הצרוע נשתלח חוץ לכולן, הזב מותר במחנה ישראל ומשולח מן השתיים, וטמא לנפש מותר אף בשל לווי ואינו משולח אלא משל שכינה.

לאור זאת, היום שהייה בירושלים כולה מותרת לכל יהודי, שכן מחלת הצרעת עברה מן העולם; הכניסה להר הבית אסורה לאדם שנטמא בשכבת זרע ולאישה נידה עד שיטבלו; ולשטח בית המקדש אסור לאיש להיכנס, שכן כולנו טמאי מתים ואין לנו דרך להיטהר בלי אפר פרה אדומה.

רחבת הר הבית היום מתפרסת על שטח של 135 דונם. שטח הר הבית המקורי ברחבה זו, המקביל הלכתית למחנה לווי, הוא כ-62.5 דונם (500 אמה על 500 אמה) – ואילו רק מי שנטהר מטומאתו רשאי להיכנס. שטח בית המקדש שהכניסה אליו אסורה לכולם הוא כ-13.25 דונם, כלומר עשירית מכל שטח הר הבית של היום. מקומו של קודש הקודשים נמצא על פי המסורת¹ במקום שבו עומדת היום כיפת הסלע, ומכאן שישנם מקומות רבים בהר שמותר ללכת בהם.

מי שעולה להר הבית צריך אפוא להיטהר תחילה – ולהקפיד שלא להיכנס למקומו של בית המקדש, אולם גם במקום שהכניסה אליהם מותרת נדרשת זהירות רבה והכנה הלכתית ורוחנית:

הכנה הלכתית – ללמוד הלכות טבילה ותנאים נוספים לעלייה להר.

הכנה רוחנית – לזכור שזהו מקום קדוש שהשכינה שורה בו עד היום, ועל כן אין זו עלייה לשם תיור או טיול אלא עלייה של עבודת ה', מתוך רצון להתקרב אליו יתברך בקיום מצוותיו ובתהליך עמוק של חזרה בתשובה.

אנו נמצאים היום במלחמה שאויבינו מכנים "מלחמת אל אקצה", ומכאן שגם הם מבינים את קדושת המקום ונלחמים כדי לקחתו מאיתנו. עלינו להתאמץ ולהביע במעשים את חיבורנו למקום הקדוש – שמעניק לכל ארצנו את ערכה האמיתי.

שאל דוד בוצ'קו

¹ מובאת ברדב"ז ח"ב סימן תרצא.